

DEPREM NEDENLİ GÖÇÜN MALATYA İLİNE ETKİLERİ ÇALIŞTAY DİZİSİ

RAPOR

ŞUBAT
2025

ÇALIŞTAY KURULLARI

Onur Kurulu:

Seddar YAVUZ

(Malatya Valisi)

Sami ER

(Malatya Büyükşehir Belediye Başkanı)

Prof. Dr. Nusret AKPOLAT

(İnönü Üniversitesi Rektörü)

Prof. Dr. Recep BENTLİ

(Turgut Özal Üniversitesi Rektörü)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Gökhan TUNCEL (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Oğuzhan GÖKTOLGA (Malatya Turgut Özal Üniversitesi)

Prof. Dr. Tayfur BAYAT (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet UĞUR (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeki BOYRAZ (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Ünal ŞENTÜRK (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat SEZİK (İnönü Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Abuzer YEŞİL (Malatya Turgut Özal Üniversitesi)

Öğr. Gör. Cumali AYDOĞAN (Malatya Turgut Özal Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ULAŞ (İnönü Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BATAR (Malatya Turgut Özal Üniversitesi)

Dr. Ali TÜFEKÇİ (TÜİK Malatya)

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Gökhan TUNCEL (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Oğuzhan GÖKTOLGA (Malatya Turgut Özal Üniversitesi)

Prof. Dr. Tayfur BAYAT (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet UĞUR (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeki BOYRAZ (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Ünal ŞENTÜRK (İnönü Üniversitesi)

Prof. Dr. Murat SEZİK (İnönü Üniversitesi)

Doç. Dr. Ekrem AKBULUT (Turgut Özal Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Abuzer YEŞİL(Turgut Özal Üniversitesi)

Öğr. Gör. Cumali AYDOĞAN (Turgut Özal Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ULAŞ (İnönü Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Hasan BATAR (Turgut Özal Üniversitesi)

Dr. Ali TÜFEKÇİ (TÜİK Malatya)

Arş. Gör. Gülnihal TÜRKMEN (Turgut Özal Üniversitesi)

Hatice ALBAYRAK (Malatya Kent Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı)

İbrahim AKIN (Malatya Kent Konseyi Gruplar Koordinatörü)

Zeynep ŞAHİN (Malatya Kent Konseyi Koordinatör)

Hatice AKGÜL (Malatya Kent Konseyi Koordinatör)

Elanur TOPER (Malatya Kent Konseyi Koordinatör)

Bildiriler

Prof. Dr. Murat SEZİK / İnönü Üniversitesi İİBF

Konu: Geçmişten Günümüze Göçler Ve Göçlerin Türkiye Kentleri Üzerindeki Etkileri

Prof. Dr. Ünal ŞENTÜRK / İnönü Üniversitesi Sosyoloji Bölümü

Konu: Demografyanın Toplumsal Değişime Etkisi

Prof. Dr. Tayfun BAYAT İnönü Üniversitesi İİBF / Mehmet Adıyaman İl Göç İdaresi

Konu: Malatya İli İstatistiksel Veriler

TAKRİZLER

Malatya Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Nusret MUM
“Malatya’nın binlerce yıllık tarihi geçmişi ve bununla beraber birikmiş kültürü var. Bunu korumaya özen göstermeliyiz. Göçün temel nedeni arasında barınma, güvenlik ve temel hizmetler yer alıyor. Göç adaptasyon gibi sorunları beraberinde getiriyor. Bu çalıştay Malatya için yol gösterici olacaktır, emek veren kurumlarımıza, akademisyen hocalarıma teşekkür ediyorum”

Malatya Kent Konseyi Genel Sekreteri Dr. Hasan BATAR

“Göçün sosyal, kültürel, ekonomik ve kent kimliği üzerine olan etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri oluşturmak amacıyla kurumlar arası işbirliğinde 8 konu başlığında çalıştaylar dizisi başlattık. Özellikle 6 Şubat depremi sonrası yaşanan göçün sebepleri ve çözüm önerilerini ele almak, çevre illerden gelen göçün kente olan olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koymak üzere yapacağımız çalıştaylarla alanında uzman kişilerle beraber saha çalışmaları da gerçekleştireceğiz ve oluşturacağımız rapor doğrultusunda şehrimizin geleceği için önemli bir projeksiyon ortaya koymuş olacağız. Bugün de saygın iki üniversitemizin hocalarıyla birlikte özellikle deprem sonrasında Malatya’nın geleceğinde daha niteliksel bir dönüşümü nasıl sağlayabiliriz, bu anlamda geleceğimizi nasıl bir araya getirip daha nitelikli ve daha konforlu bir şehrin hayata geçirilmesi anlamında neler yapabiliriz? Düşüncesiyle birçok çalışma yürüttük. Başlattığımız bu çalışmayla kentin sosyal, kültürel, ekonomik ve çevresel anlamda her türlü işleyişine katkı sağlamak amacıyla şehri yöneten ve yönetilenlerle birlikte yönetmeye devam edeceğiz”

Malatya Turgut Özal Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İlhan ERDEM

“6 Şubat depremi çok ciddi değişimlere sebebiyet verdi. Tarihe baktığımızda savaş, deprem gibi felaketlerin çok ciddi dönüşümlere sebebiyet verdiğini görürüz. Sadece fiziki yıkımları değil göç ve demografik değişim gibi olayları da incelemeliyiz. Göçle birlikte değişen sosyal ve kültürel yapının şehrin geleceğine dair etkisini de değerlendirmeliyiz”

İnönü Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İbrahim TÜRKMEN

“İnsanlar sadece deprem nedeniyle değil çeşitli sebeplerle göç etmektedir. Tarihte göçlerin etkisiyle devletler kurulmuş ya da yıkılmıştır, yönetimler değişmiştir. Bu yönüyle ele alındığında göçün toplumlar üzerinde ciddi bir değişiklik yaptığını görebiliriz. Yeni yerleşim bölgeleriyle Malatya’nın düzeni değişti. Bir kent inşa edilirken kendin kültürel mirasının taşınması gerekir. Yoğun nüfus ve değişen sosyal yapının şehrin kültürü üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurmalıyız”

Çalıştay kurulu adına;

Turgut Özal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi Dekanı

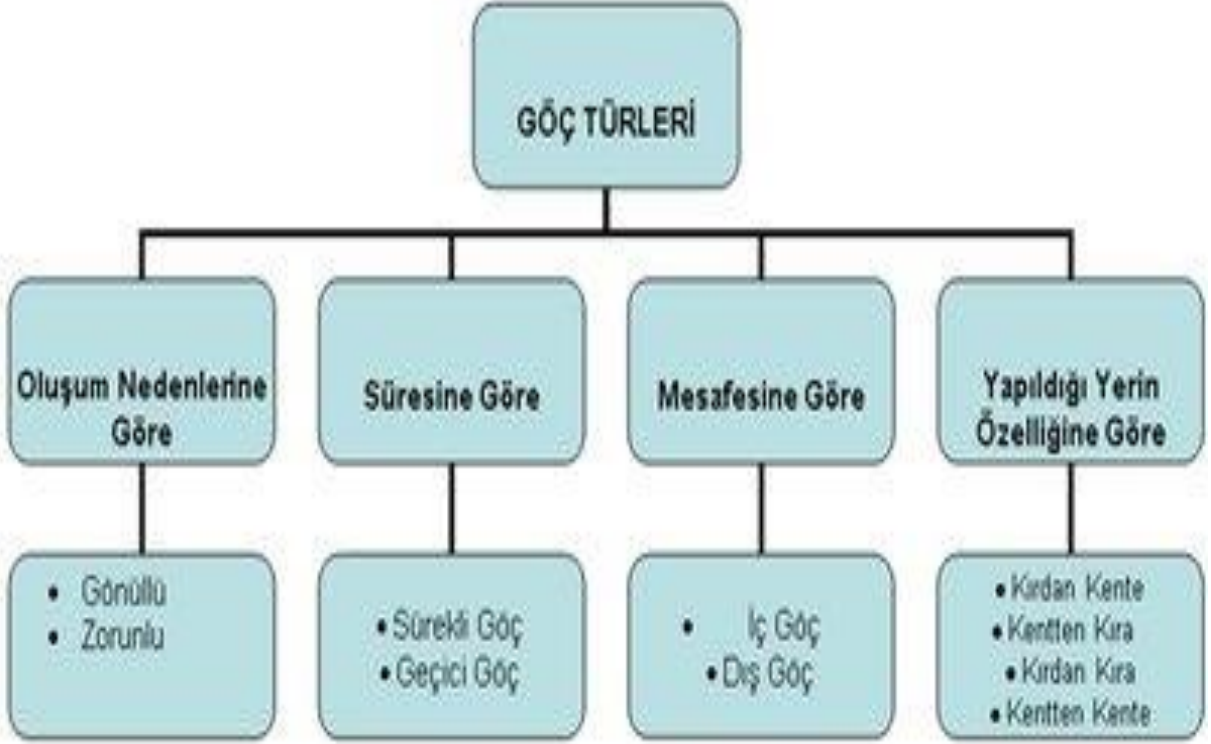
Prof. Dr. Oğuzhan GÖKTOLGA

“İnsan içinde bulunduğu çevreyi kendisi yaşayarak değiştirip dönüştürüyor. Dolayısıyla çevre sürekli bir değişim içerisindedir. Yaşadığımız çevreyi sosyal ve fiziki çevre olmak üzere iki gruba ayırıyoruz. Tarihin akışının değiştiği dönemler oluyor. Bu dönemlerde sosyal çevrede değişime uğruyor. Malatya’daki deprem hem fiziki hem de sosyal çevremizi göçün etkisiyle dönüştürdü”

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GÖÇLER VE GÖÇLERİN TÜRKİYE KENTLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Prof. Dr. Murat SEZİK / İnönü Üniversitesi İİBF

Göç, ekonomik, toplumsal, siyasal veya doğal nedenlerle insanların bireysel ya da kitlesel olarak yer değiştirme eylemi olarak tanımlanmaktadır.

İç Göçler:

Türkiye’de iç göçler, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra özellikle sanayileşme faaliyetleri ve tarımda modernleşmenin etkisiyle başlamıştır. İç göçler ilk başlarda köyden kente doğru olurken daha sonraları küçük ve orta ölçekli şehirlerden büyük şehirlere olacak şekilde devam etmiştir.

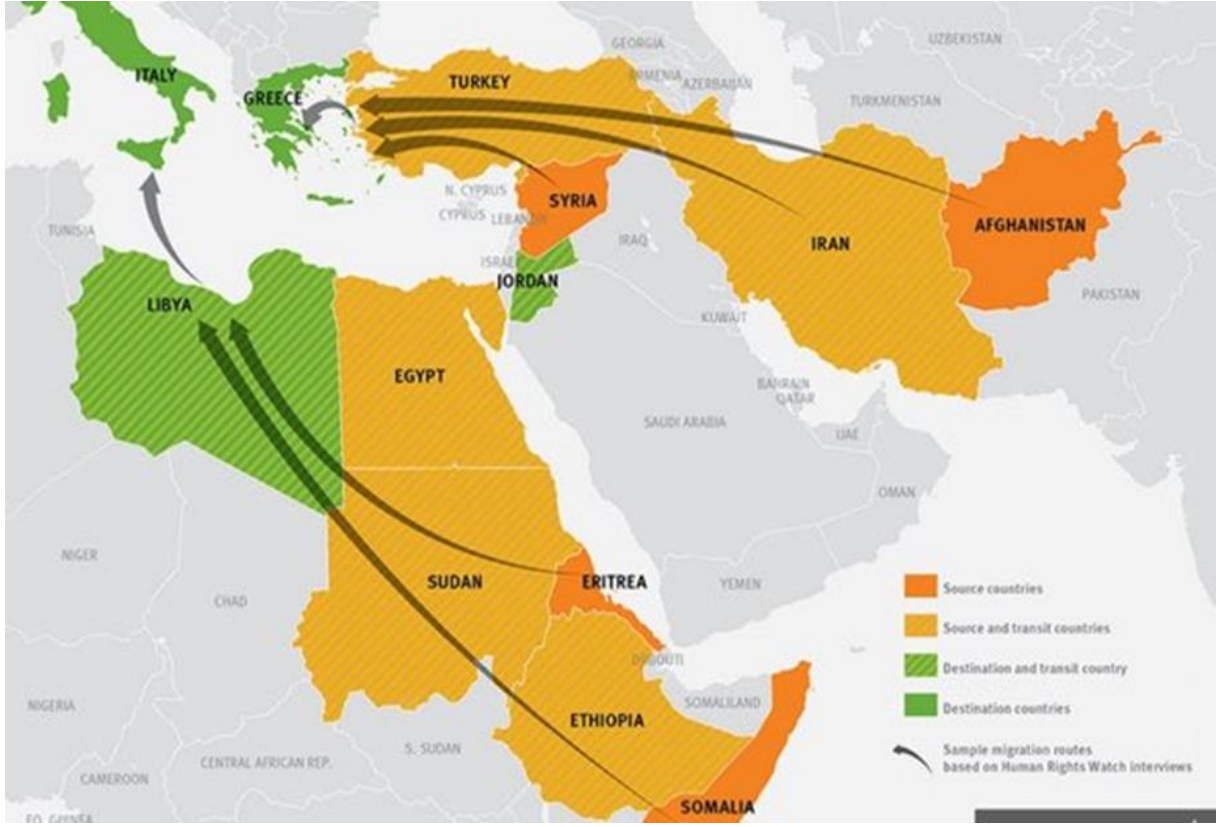
Dış Göçler:

Türkiye, içinde bulunduğu coğrafya ve imparatorluk mirası nedeniyle yakın bölgesinde meydana gelen iç çatışmalar, savaşlar, siyasal kararlar ve doğal afetlere maruz kalan insanların ilk durağı haline gelmiştir.

Cumhuriyet döneminin ilk göç hareketi, 1923 yılında esasları belirlenen Türk – Yunan mübadelesi ile gerçekleşmiştir. 1922-1938 yılları arasında Yunanistan’dan 456.720 kişi gelmiştir.

Balkanlardan, Türkiye’ye en yoğun göç dalgası ise Bulgaristan’daki baskı ve şiddet ortamından kaçan Türklerin yaptığı göçlerdir.

2011 yılının Mart ayında, Suriye’de başlayan iç savaş neticesinde ortaya çıkan kitlesel göç hareketi dünya tarihinde çok az sayıda görülebilecek büyüklükte bir göç hareketidir.

Türkiye'ye yönelen göçü belirleyen dört ana unsurdan söz edilebilir.

İlk olarak; Komşu ülkelerde artan siyasi belirsizlikler ve çatışmalar

İkincisi; Türkiye'nin Doğu - Batı ile Kuzey - Güney arasında bulunan coğrafi yapısı,

Üçüncüsü; Avrupa'ya ulaşmayı hedefleyen göçmenler

Dördüncü neden ise Türkiye'nin komşu ülkelere oranla ekonomik açıdan daha iyi şartlar sunması. Bütün bu nedenlerden dolayı Türkiye ve kentleri zorunlu göçlerin doğurduğu sonuçların etkisi altında kalmıştır.

Zorunlu göçler, hem göç edilen yerin mukimleri hem de göç edenler açısından azımsanamayacak ölçüde olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir.

Bunlar; geçim kaynaklarından kopma ve bu kaynaklara ulaşamama, sosyal yurttaşlık haklarından yararlanamama, konut sıkıntısı, yoksulluk, çocuk emeğinin istismarı, eğitim hakkı ve fırsatlarından yararlanamama, kent ortamında ayrımcılığa uğrama ve sosyal dışlanma olarak sayılabilir.

Konu kentsel sistemde göçün oluşturduğu etkiler bağlamında değerlendirildiğinde göçe farklı birkaç parametre üzerinden bakmak gerekir.

Bunlardan birisi işgücüdür. Göç edenlerin belli niteliklere sahip olmasının da kentsel ekonomi açısından bir kazanım sağlayacağı söylenebilir.

Fakat genç nüfusu zaten fazla olan ve işsizlik sorunları yaşanan Türkiye'de işgücü piyasasına eklenen her yeni emek, işçi sınıfının aleyhine işverenlerin ise lehine sonuçlar doğuracaktır.

Göçlerin kentler üzerindeki en önemli etkilerinden birisi de kentlerin dağınık büyümesine yol açması ve mekânsal ayrışmaların boyutunu derinleştirmesidir.

Göçmenlerin yerleştikleri kentlerde ekonomi üzerindeki bir diğer önemli etkisi emek piyasası üzerinde görölmektedir.

Göçmenlerin İstanbul ve diğer büyük şehirlerde yoğun olarak çalıştıkları işler arasında çöplerden kağıt ve plastik toplama işçiliği, otel ve lokantalarda bulaşıkçılık, komilik, tezgaharlık, küçük çaplı ticaret (Hediyelik eşya, enstrüman ve saat satışı vb.), uyuşturucu satışı, fuhuş, bavul ticareti, tekstil atölyelerinde işçilik, halı dokuma işçiliği gibi alanlarda faaliyet gösterdikleri tespit edilmiştir.

DEMOGRAFYANIN TOPLUMSAL DEĞİŞİME ETKİSİ

Prof. Dr. Ünal ŞENTÜRK / İnönü Üniversitesi Sosyoloji Bölümü

Demografi mi toplumu değiştiriyor, yoksa toplum mu demografiyi değiştiriyor? Ya da toplum demografik yapıyı mı değiştiriyor? Bu konu hakkında kesin bir kanaat oluşmamış ve ortak bir payda sağlanamamıştır. Sosyologlar, böyle durumlarda hem demografik yapının toplumu değiştirdiğini hem de toplumun demografik yapıyı değiştirdiğini kabul ederek, ikisi arasındaki etkileşimin var olduğunu belirtmektedir.

Demografik değişime bakıldığında, insanlık tarihinin her döneminde değişim hızı, oranı, kaynağı, nedeni ve sonucu farklılık göstermiştir. Değişmeden sabit kalan hemen hiçbir toplumsal aşamadan söz edilemez. Bu nedenle, yüz yıldan önce önem verdiğimiz Herakleitos'un "Aynı nehre iki kez girmek mümkün değildir" sözü dikkate değerdir. Çünkü ikinci kez girdiğimizde nehirdeki su aynı su değildir; bizler de aynı insan değiliz. Bu ifade, sürekli bir akış, dinamizm ve hareketlilik içinde olduğumuzu gösterir.

İnsanlık tarihine bakıldığında, aslında bir toplumsal değişimin tarihinden söz edebilir. İnsanlık tarihini, sıfır noktası olarak kabul ettiğimiz avcı-toplayıcı dönemden bugüne kadar, her toplum kendi bağlamında, kendi ölçüsünde ve kendi nedenlerine bağlı olarak değişim yaşamış ve değişime kaynaklık etmiştir. Örneğin, avcı-toplayıcı dönemde doğayla sürekli temas halinde olan insanı doğa değişime zorladı. İnsanlar kendilerine korunaklı alanlar oluşturdu, kaldıkları yeri değiştirmek, göç etmek zorunda kaldı. Doğaya maruz kalarak yabani ve yırtıcı hayvanlarla başa çıkmak için çözüm yolları geliştirdi. Daha sonraları insanlar hayvanları evcilleştirerek katma değer oluşturdu. Yerleşim yerlerini yuvarlak ve kalıcı hâle getirilmesi de yine doğayla olan etkileşim sonucu ortaya çıkan bir değişim ve dönüşüm örneğidir.

TÜİK'ten alınan verilere göre Malatya ilinin diğer şehirlere oranla daha olumsuz bir tabloyla karşı karşıya olduğu görülmektedir. Malatya, demografik kayıp açısından en dezavantajlı şehirdir. TÜİK verilerine göre, 2023 yılında Adıyaman 23.294 kişi nüfus kazanmış, 108.378 kişi ise göç vermiştir. Net göç hızına bakıldığında eksi %46 olduğu görülmektedir. Kahramanmaraş'ta, 31.582 kişi göç almış, 82.119 kişi göç vermiş; net göç hızı eksi %44,3'tür. Hatay'da ise 37.068 kişi göç alırken, 164.247 kişi göç etmiş; net göç hızı eksi %79,1'dir ki insan kaybının en çok yaşandığı illerden biridir. Malatya'nın istatistiksel verilerine bakıldığında Malatya 34.414 kişi göç almış, 102.621 kişi ise göç etmiş; net göç hızı eksi %87,8 olduğu görülmektedir. Malatya'da var olan nüfusu kaybetmeden yaşanan göç olgusuna çözüm yolları bulunması gerekmektedir.

MALATYA İLİ İSTATİSTİKSEL VERİLER
Prof. Dr. Tayfun BAYATİnönü Üniversitesi İİBF
Mehmet Adıyaman İl Göç İdaresi

Türkiye nüfusu 2023 yılında ortalama 85 milyon dolaylarında iken 2030 yılına gelindiğinde bu rakamın ortalama 88 milyonun üzerinde olacağı öngörülmektedir. Malatya ili nüfusuna bakıldığında ise 2023 yılında ortalama 743 bine yakın bir nüfus bulunurken bu oranın 2030 yılında 777 binin üzerine çıkacağı tahmin edilmektedir. Nüfus artış hızları incelendiğinde ortalama 7 yıl içinde Türkiye’de binde 4.6 Malatya’da ise binde 6.5 artış yaşanacaktır (Tablo...)

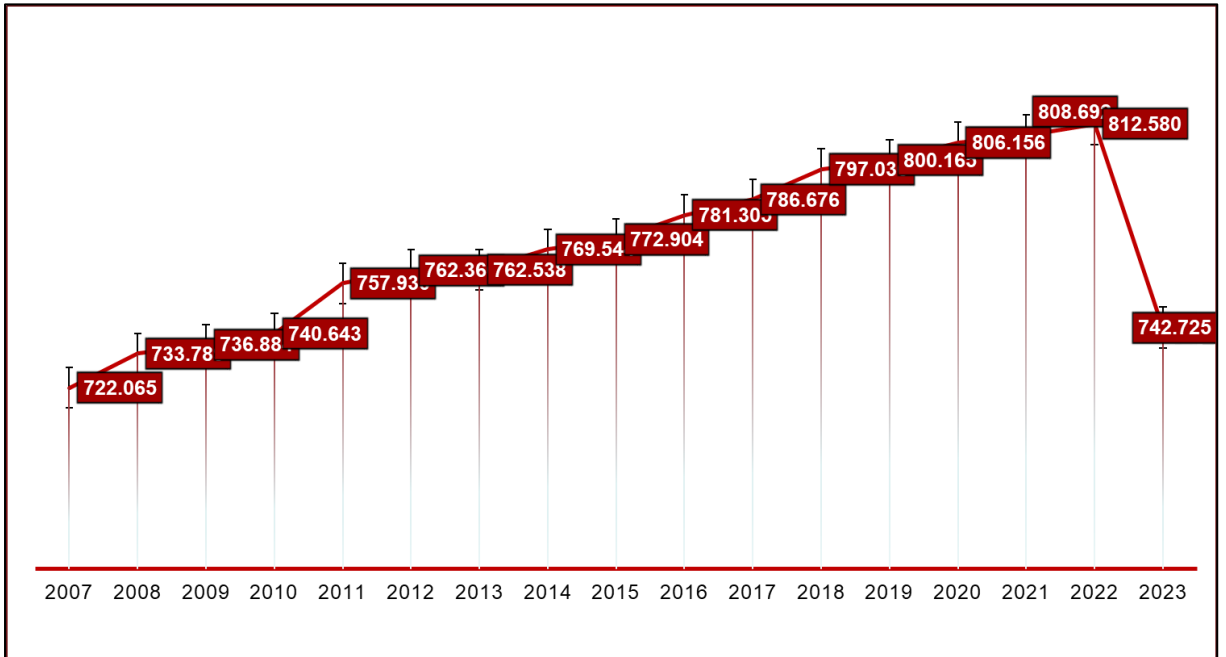
Tablo ...:TRB1 Nüfus projeksiyonları (2023-2030)

BÖLGE	2023 Yılı Nüfus	2030 Yılı Nüfus	Nüfus Artış Hızı Binde (%)
TÜRKİYE	85.372.377	88.188.221	4,6
MALATYA	742.725	777.351	6,5

Kaynak: TÜİK

Malatya nüfusunun yıllar içindeki değişimine bakıldığında nüfusta sürekli bir artış görülmektedir. 2007 yılında ortalama 722 bin olan Malatya nüfusu 2022 yılına kadar sürekli artarak 812 binin üzerine çıkmıştır. Ancak 2023 yılında yaşanan 6 Şubat depreminin ardından yaşanan göç ile birlikte Malatya nüfusu ortalama 743 bin dolaylarına gerilemiştir (Grafik...).

Grafik ...:2007-2023 Yılı Malatya Nüfusu

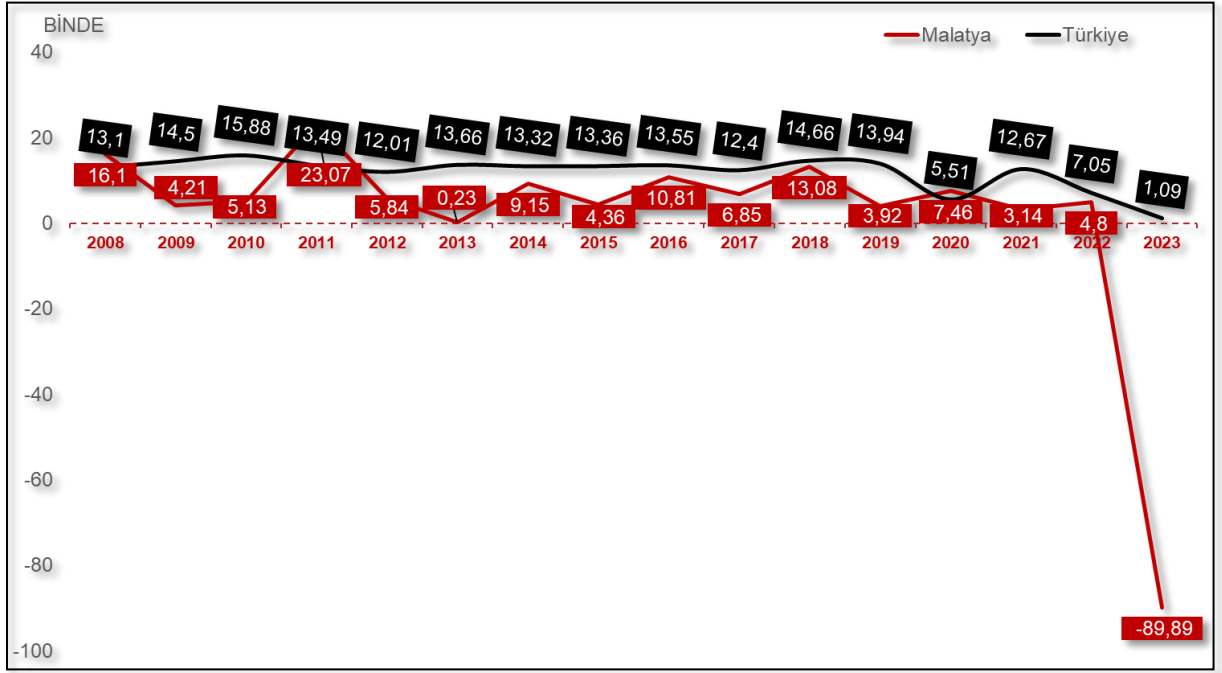

Kaynak: TÜİK

Türkiye’de 2008 yılında nüfus artış hızı binde 13.1 iken Malatya ilinde 16.1’dir. Malatya ilinin nüfus artış hızı Türkiye’nin üzerinde bir seyir izlediği görülmektedir. Yıllar içerisinde

sürekli dalgalanmalar görülmekle birlikte 2023 yılında yaşanan deprem nedeniyle Malatya’da nüfus artış hızı binde -89.89’a gerilemiştir (Grafik ...).

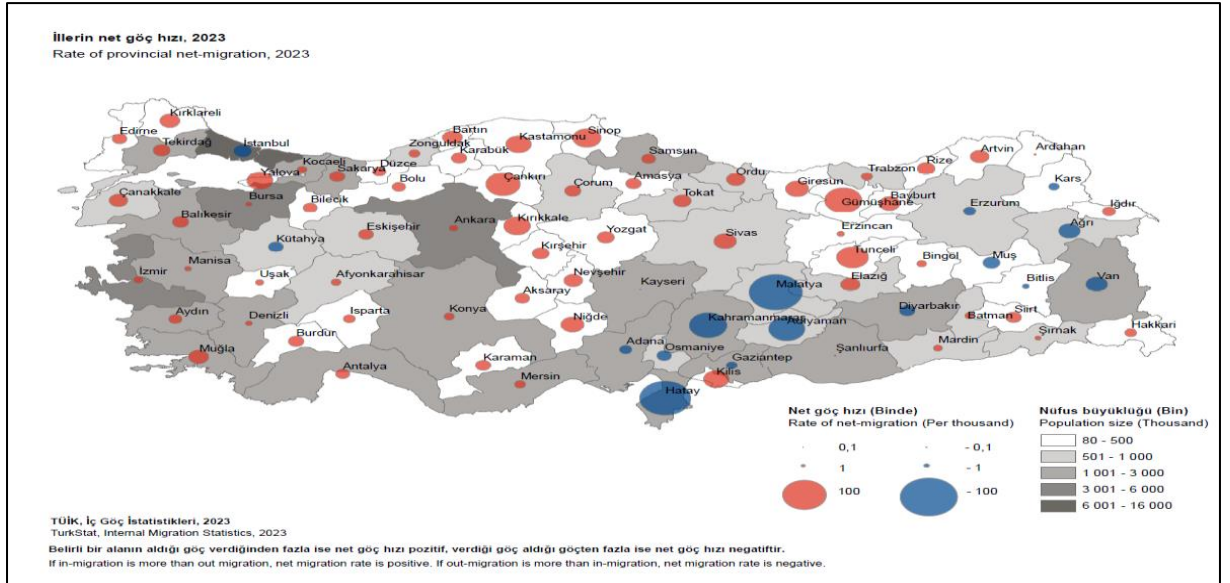
Grafik ....: Türkiye ve Malatya Nüfus Artış Hızı (2008-2023)

Kaynak: TÜİK

2023 yılında depremin yaşandığı illerde büyük göç hareketleri yaşanmıştır. Özellikle Hatay ve Malatya’da değerlerin daha düşük olduğu ve net göç hızının binde -100’lerin altına düştüğü görülmektedir (Harita ..).

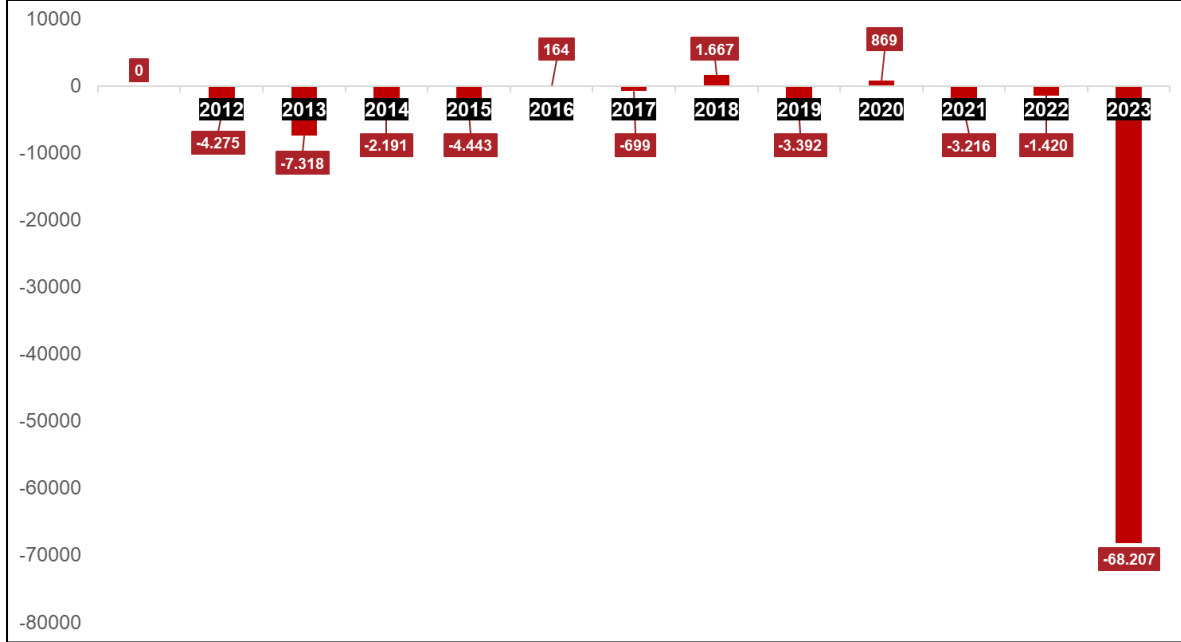
Harita... : Türkiye İç Göç İstatistikleri (2023)

Kaynak: TÜİK

Yıllara göre Malatya'nın net göç sayısına bakıldığında belli yıllar dışında (2016,2018,2020) bu sayının eksilerde olduğu görülmektedir. Özellikle 2023 yılında depremin sebep olduğu göçle birlikte Malatya'da net göç -68.207 kişiye düşmüştür.

Grafik: Malatya İli Net Göç (2012-2023)

Kaynak: TÜİK

Malatya'dan göç eden ve Malatya'ya gelen kişilerin sayıları incelendiğinde okul çağındaki çocukların başka şehirlere göç ettiği görülmüştür. Malatya'ya ise daha çok çalışma çağındaki nüfusun geldiği görülmektedir (Tablo ..)

Tablo ..: Malatya İli Yaş Gruplarına Göre Göç (2023)

Yaş Grubu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç
0-4	1.661	5.147	-3.486
5-9	1.614	7.989	-6.375
10-14	1.142	7.851	-6.709
15-19	3.712	10.071	-6.359
20-24	6.190	12.525	-6.335
25-29	4.345	10.098	-5.753
30-34	3.306	7.476	-4.170
35-39	2.221	6.977	-4.756
40-44	1.663	7.291	-5.628
45-49	1.564	6.318	-4.754
50-54	1.528	5.333	-3.805
55-59	1.537	4.081	-2.544
60-64	1.419	3.510	-2.091
65+	2.512	7.954	-5.442
TOPLAM	34.414	102.621	-68.207

Kaynak: TÜİK

Eğitim durumlarına göre Malatya gç verilerine bakıldığında lise ve dengi okullarda okuyan öğrencilerin daha çok il dışına hareketliliği (12.496 kişi) göze çarpmaktadır (Tablo ..). ÖSYM'nin 6 şubat 2023'te meydana gelen ve 11 ili etkileyen büyük depremler sonrası, afetzede öğrencilerin yükseköğretime erişimini kolaylaştırmak amacıyla depremzede kontenjanı uygulamaya konulmuştur.

Tablo ..:Malatya'da Eğitim Durumlarına Göre Gç İstatistiği(2023)

Eğitim Düzeyi	Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (Aldığı)	Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (Verdiği)
Okuma Yazma Bilmeyen	629	328
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	1 742	1.587
İlkokul	4 512	2.202
İlköğretim	1 453	714
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	3 423	2.450
Lise ve Dengi Meslek Okulu	10 271	12.494
Yüksekokul Veya Fakülte	9 187	8.929
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dhil)	1 030	1.089
Doktora	154	98
Bilinmeyen	50	75
Toplam	33.327	19 966

Kaynak: TÜİK

Malatya'ya 2023 yılında gelen kişilerin gelme nedenlerine bakıldığında 8.382 kişinin doğal afet/acil durum için, 5.388 kişinin eğitim için, 4.394 kişinin hane fertlerinden birine bağımlı olarak geldiği görülmüştür (Tablo ...)

Tablo ..:Malatya İli Göç Alma Nedenleri, 2023

Göç Alma Nedeni	Kişi Sayısı
	2023
Doğal afet / acil durum	8 382
Eğitim	5 388
Hane / aile fertlerinden birine bağımlı göç	4 394
Daha iyi konut ve yaşam koşulları	4 017
Tayin / iş değişikliği	3 280
Aile yanına / memlekete geri dönme	2 086
Diğer	1 794
İşe başlamak / iş bulmak	1 576
Bilinmeyen	1 311
Medeni durum değişikliği / ailevi nedenler	1 112
Ev alınması	646
Emeklilik	394
Sağlık / bakım	34
Toplam	34 414

Kaynak: TÜİK

Malatya'da 2023 yılında göç verenlerin göç etme nedenlerinin başında doğal afet ve acil durum(93.895 kişi)gelmektedir (Tablo ...).

Tablo ..:Malatya İli Göç Verme Nedenleri (2023)

Göç Verme Nedeni	Kişi Sayısı
	2023
Doğal afet / acil durum	93 895
Eğitim	4 896
Bilinmeyen	935
İşe başlamak / iş bulmak	868
Daha iyi konut ve yaşam koşulları	614
Tayin / iş değişikliği	470
Hane / aile fertlerinden birine bağımlı göç	408
Sağlık / bakım	192
Diğer	112
Medeni durum değişikliği / ailevi nedenler	105
Ev alınması	62
Aile yanına / memlekete geri dönme	35
Emeklilik	29
Toplam	102 621

Kaynak: TÜİK

Malatya'nın ilçe nüfusunun göç hareketliliği incelendiğinde merkez ilçelerden Battalgazi ve Yeşilyurt'ta ve depremin en fazla hissedildiği yerlerden biri olan Doğanşehir'de göç eksi değerlere düşmüştür (Tablo ...).

Tablo ...:Malatya İlçe Nüfusu Göç verileri(2023)

İLÇE ADI	Malatya İl İlçe Nüfusu Özet Tablo 2023								
	ADNKS NÜFUSU	ALDIĞI GÖÇ			VERDİĞİ GÖÇ			NET GÖÇ (Aldığı - Verdiği)	NET GÖÇ HIZI (Binde)
		TOPLAM	DİĞER İLLERDEN	AYNI İLDEKİ DİĞER İLÇELERDEN	TOPLAM	DİĞER İLLERE	AYNI İLDEKİ DİĞER İLÇELERE		
AKÇADAĞ	34.322	9.516	1.853	7.663	2.989	1.368	1.621	6.527	210,15
ARAPGİR	10.641	1.631	1.012	619	953	639	314	678	65,81
ARGUVAN	7.708	1.643	513	1.130	725	305	420	918	126,64
DARENDE	26.318	3.671	2.238	1.433	1.997	1.544	453	1.674	65,70
DOĞANŞEHİR	35.936	3.019	1.500	1.519	4.293	3.482	811	-1.274	-34,83
HEKİMHAN	20.106	6.230	1.399	4.831	1.824	714	1.110	4.406	246,10
PÜTÜRGE	15.779	4.226	2.989	1.237	966	571	395	3.260	230,40
YEŞİLYURT	286.918	25.997	8.974	17.023	79.986	51.825	28.161	-53.989	-171,99
BATTALGAZİ	269.150	26.895	11.636	15.259	64.723	40.986	23.737	-37.828	-131,32
DOĞANYOL	4.436	956	381	575	252	156	96	704	172,38
KALE	6.492	1.503	476	1.027	602	251	351	901	149,14
KULUNCAK	8.549	2.111	984	1.127	567	354	213	1.544	198,53
YAZIHAN	16.370	5.436	459	4.977	1.164	426	738	4.272	300,13

Kaynak: TÜİK

Malatya ile birlikte 11 ilde yaşanan deprem felaketinin neden olduğu göç verileri incelendiğinde Hatay'da 102.621 kişi başka yerlere göç etmiştir. Hatay, net göç hızı -79.08 ile ilk sırada yer almaktadır. Hatay ve Malatya'nın yanı sıra Kahramanmaraş, Adıyaman gibi illerde de büyük göçler yaşanmıştır (Tablo ...)

Tablo ...:Deprem Bölgelerindeki İllerin Net Göç Hızları (2023)

İL ADI	11 DEPREM İLİN NET GÖÇ HIZI SIRALAMASI 2023					
	ADNKS 2023 NÜFUSU	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ (Aldığı - Verdiği)	NET GÖÇ HIZI	SIRALAMA
MALATYA	742.725	34.414	102.621	-68207	-87,8	81
HATAY	1.544.640	37.068	164.247	-127179	-79,08	80
KAHRAMANMARAŞ	1.116.618	31.582	82.119	-50537	-44,26	79
ADIYAMAN	604.978	23.294	48.372	-25078	-40,61	78
DİYARBAKIR	1.818.133	49.440	63.878	-14438	-7,91	73
OSMANİYE	557.666	27.059	30.896	-3837	-6,86	71
ADANA	2.270.298	66.104	77.898	-11794	-5,18	69
GAZİANTEP	2.164.134	65.524	73.835	-8311	-3,83	68
ŞANLIURFA	2.213.964	63.205	63.559	-354	-0,16	65
ELAZIĞ	604.411	35.924	24.456	11468	19,16	16
KİLİS	155.179	12.750	7.604	5146	33,72	7

Kaynak: TÜİK

Deprem Sonrası Göç ve Demografik Değişim Çalıştayı Nihai Rapor

Malatya Valiliği, Malatya Büyükşehir Belediyesi, Malatya Kent Konseyi, İnönü Üniversitesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi ve TÜİK Malatya işbirliğinde deprem sonrası göçün sosyal, kültürel, ekonomik ve kent kimliği üzerine olan etkilerini belirlemek ve çözüm önerileri geliştirmek amacı ile 22 Ocak'ta düzenlenen ilk çalıştayda ele alınan “Deprem Sonrası Göç ve Demografik Değişim” konusunun sonuç raporu aşağıda belirtildiği gibidir.

Malatya Kent Konseyi'nde konu ile ilgili düzenlenen toplantıya Malatya Kent Konseyi Genel Sekreteri Dr. Hasan Batar, İnönü Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ünal Şentürk, İnönü Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi Prof. Dr. Tayfur Bayat, İnönü Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi Doç. Dr. Murat Sezik katılmıştı.

Panel kapsamında uzmanların ortaya koyduğu tespitler ve çalıştay masalarından gelen öneriler ışığında hazırlanan sonuç raporunun özeti aşağıda belirtilmiştir.

Deprem ve Göç Sarmalında Sosyal Hayat

Depremle birlikte insanlar uzun süredir alıştıkları evlerini, yuvalarını, mahallelerini, tanıdıklarını, hatıralarını, kazanımlarını ve **sosyal ilişkilerini kaybetmişlerdir**. Deprem sonrası ekonomik ve sosyal kayıplar, aile içi iletişimin azalmasına, aile üyeleriyle gerçekleştirilen etkinliklerin ve paylaşımların düşmesine neden olarak **aile içi ilişkilere ve evlilik yaşantılarına olumsuz yansımaktadır**.

Kentin önemli bir kesiminin şantiye alanı olması, hemen her mahalle, cadde ve sokakta ya yıkım ya da inşaat kaynaklı bir çalışma bulunması, insanların sosyal yaşamını sürdürmesinde **fiziksel bir engel teşkil etmektedir**. Yeni yapılan TOKİ konutlarında eczane, banka şubeleri, bankamatikler, kargo şubeleri, market ve mağazalar gibi temel yapıların bulunmaması; ayrıca okul, dersane ve sağlık kuruluşu eksikliği, toplu taşıma imkânlarının da daralmasıyla **hizmetlere ulaşım zorlaşmaktadır**. Bu eksiklikler, TOKİ'lere umulan talebin tam anlamıyla karşılanmasını engellemektedir.

Yıkımlara bağlı olarak toplu taşıt güzergâhları ve otobüs duraklarının yerleri sürekli değişmekte, bu durum **vatandaşla taşıt sürücüleri arasında tartışmalara** neden olmaktadır. Kuzey çevre yolu mevcut trafik yoğunluğunu azaltacak gibi görünse de, yeni yapılan İkizce ve Orduzu Pınarbaşı gibi iki önemli alanda çok sayıda TOKİ yerleşim alanının bulunması, yakın gelecekte **daha ciddi bir trafik yoğunluğu ve ulaşım sorunu** yaşanacağı habercisidir. Viyadüklerden İnönü Üniversitesine uzanan yolda üniversite, Tıp Merkezi, Stadyum, İtfaiye Müdürlüğü, Malatya Eğitim Araştırma Hastanesi, Emniyet Müdürlüğü, Yeşilyurt Belediyesi, yeni yapılan Polis Evi ve yeni TOKİ konutları gibi yoğun noktalar bulunmaktadır.

Sosyal medyanın verimsiz ve spekülatif kullanılması, göç edenlerin Malatya'ya dönmemesinin önemli nedenlerinden biridir. Özellikle depremden sonra paylaşılan **olumsuz fotoğraflar, il dışındaki insanların Malatya'nın toparlanacağına dair inancını zedelemektedir**.

Çözüm Önerileri:

- Kentin kısa sürede imar ve ihya edilmesine bağlı olarak gerçekleştirilecek **sanatsal ve kültürel etkinlikler** (festivaller, konserler, fuarlar ve tiyatrolar) sosyal yaşamı hareketlendirecektir. Özellikle kayısı ve kiraz festivalleri Malatya insanı için oldukça önemlidir.
- **Aile içi ilişkilere ve evlilik yaşantılarına olumsuz yansımalarını** azaltmak adına **aile danışmanlıklarına ve sosyal destek birimlerine** büyük gereksinim duyulmaktadır. Ayrıca, **gençlik merkezlerinin artırılması ve sportif etkinlik alanlarının açılması veya sayılarının artırılması** büyük fayda sağlayacaktır.
- İnşaat çalışmalarının **hızlandırılması** ve sağlıklı bir şekilde sürdürülmesine acil gereksinim duyulmaktadır.
- Konut projeleri yapılrkentüm **ihtiyaçlar belirlenerek uygulamaya konulmasına** acil ihtiyaç hissedilmektedir. Bu ihtiyaçların karşılanması halinde **tersine göçün artması** beklenmektedir.
- Toplu taşıt güzergâhları ve ulaşım ile ilgili sorunlar için yerel yönetimlerin ve ilgili meslek odaları niteliğindeki sivil toplum kuruluşlarının (STK) **birlikte gerekli önlemleri almak için planlama yapmalarının** önemi ortaya çıkmaktadır.
- Trafik yoğunluğunu en azami seviyeye düşürmek için **viyadüklerden İnönü Üniversitesine kadar uzanan bir metro veya tramvay projesine** ihtiyaç duyulmaktadır.
- Sosyal medyadaki olumsuz algıları tersine çevirmek için yerel yönetimlerin ve yerel medyanın bu konuda **eşgüdümlü çalışması** önem arz etmektedir.

Göç Dalgasının Eğitime Yansımaları

Deprem sonrası koşullar ve eğitime yönelik kaygılar nedeniyle aileler göç etme eğilimi göstermiştir. Taşınmalı eğitim sistemine geçilmesi, eğitimde fırsat eşitliği ilkesini zedelemekte ve öğrencilerin başarısını olumsuz etkilemektedir. Deprem nedeniyle okul ve dersanelerde görev yapan öğretmenlerin tayin isteyerek göç etmeleri, eğitimin kalitesini ciddi bir şekilde düşürmektedir. Bazı öğretmenlerin hala konteynerlerde yaşadığı ifade edilmektedir. Yaşanan deprem sonrası **motivasyon kaybı, dikkatini toparlayamama, korku ve kaygı sarmalında kalan çocukların eğitim süreci olumsuz etkilenmektedir.** Rezerv alanında yıkımlarda su kullanılmaması konusunda ciddi bir eksiklik bulunmaktadır. Yıkımlarda ortaya çıkan gürültülü ses, eğitimi aksattığı gibi öğrencilerin korkularını canlandırmaktadır. Öğrenci servis ücretlerinin yüksekliği dikkat çekmektedir. Özel okullar, dersaneler ve kurs merkezlerinin ani yıkım kararları eğitim sürecini olumsuz etkilemiş, bu kurumlarda çalışan öğretmenler ve diğer personeller için de istihdam kaybı yaşanmıştır. Eğitim sürecindeki birçok çocuk hala geçici konutlar olan konteynerlerde yaşamaktadır. **Isı ve ses yalıtımı sağlıklı olmayan bu yaşam alanı, çocukların eğitimini olumsuz etkilemektedir.**

Çözüm Önerileri:

- **Mevcut öğretmenlerin tayin istememeleri için sorunlarının tespit edilmesi ve giderilmesi önem taşımaktadır.** Öğretmenler için kalıcı konutlara öncelik verilmesi bir çözüm olabilir.
- **Psikolog, psikoloji ve rehber uzmanları ile sosyal çalışmacılardan** oluşan uzmanların hizmet vermesi hem çocukların hem de ailelerinin içinde buldukları olumsuz ruh halinden çıkmasına katkı sağlayacaktır.
- Eğitimde yaşanan olumsuzlukların etkilerini en aza indirebilmek için **tiyatro, konser, sergi gibi sanatsal ve kültürel etkinliklere** büyük gereksinim duyulmaktadır.
- Yıkımların olumsuz etkilerini en aza indirmek için **kentin yıkımdan uzak sakin bölge okullarına öğrencilerin transfer edilmesi bir çözüm olabilir.**
- Kamunun öğrenci servis ücretlerini karşılaması veya kendi olanaklarıyla bu konuda yardımcı olması bir çözüm gibi durmaktadır.
- Özel eğitim kurumlarının yıkım kararları öncesinde **detaylı değerlendirmelerin yapılması, alternatif eğitim merkezlerinin oluşturulması ve ailelerin bu süreçlerde bilgilendirilmesi önerilmektedir.**
- Depremle yaşamak konusunda halka bilinçlendirme eğitimleri verilmelidir. **MEB müfredatlarına afet derslerinin konulması, afet bilincinin yerleşmesi açısından büyük önem taşımaktadır.** Halk, AFAD Destek Gönüllülük Eğitimleri hizmetlerini e-devlet aracılığıyla almalıdır.
- **Kalıcı konutların teslimatının hızlandırılması eğitim için de önem taşımaktadır.**

Ekonomik Kayıplar ve Sarsılan Ahlak Sorunu

Evi yıkılan, evi tadilat ve güçlendirme gerektiren, eşyası, arabası zarar gören halk, **önemli bir ekonomik kayıpla yüzleşmektedir.** Ülke genelindeki yüksek enflasyonla birlikte karşılaşılan bu yeni masraflar, **Malatya halkının satın alma gücünü zayıflatmaktadır.** Piyasada **ciddi bir fiyat istikrarsızlığı ve belirsizliği** gözlemlenmekte, kısa süre içinde artan fiyatlar karşısında vatandaş çaresiz kalmaktadır.

Deprem sonrası çarşısını ve alışveriş alanlarını kaybeden Malatya'da, geçici konteyner alanlarında hizmet verilmektedir ve insanlar aradıkları ürün ve hizmetlerin nerede olduğu konusunda **net bilgiye sahip olamamaktadır.** Konteynerda hizmet veren esnafın büyük bir kısmı, stopaj vergisi ve kira vermemelerine rağmen **ciddi fahiş fiyatlar talep etmektedir,** bu durum "**fırsatçılık**" olarak değerlendirilmekte ve halkın ekonomik açıdan daha çok zorlanmasına neden olmaktadır. Mevcut durum karşısında halkın internet alışverişine yönelmesi veya çevre illerden alışveriş yapması, **sermayenin Malatya'dan uzaklaşmasına ve kendi esnafından soğumasına** yol açmaktadır. Malatya halkı mal ve hizmet gereksinimi konusunda ciddi bir **ekonomik güven ve ahlak sorunuyla** karşı karşıyadır.

Yerinde dönüşümle evini veya iş yerini tekrar kazanmak isteyen Malatyalılar, **artan inşaat maliyetleri karşısında ezilmektedir.** İnşaat sektörü, deprem sonrası dönemde geçici bir canlanma yaşasa da, bu sektörde **kayıt dışı istihdamın arttığına dair bulgular** mevcuttur. Kayıt dışı istihdam, işçilerin **sosyal güvenceden yoksun kalmasına, sömürüye açık hale gelmesine** ve vergi gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.

Yıkımlara bağlı olarak **azalan konut stoku, kiraların birden bire yükselmesini** beraberinde getirmiştir.Bu durum, bir taraftan alım gücü sınırlı olan halkı çaresiz bırakmakta, diğer taraftan da **mevcut nüfusun kentten göç etmesine** neden olmaktadır. Malatya'nın kaybettiği nitelikli nüfusu, kentin ekonomik ve sosyal geleceği açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Çözüm Önerileri:

- Piyasadaki fiyat istikrarsızlığı ve fahiş fiyatlara karşı, ilgili kurum ve kuruluşların **gerekli kontrolleri yapmaları ve önlemler almaları acil ihtiyaçtır.**
- Merkezi ve yerel yönetimlerin inşaat harcamalarına önemli bir bileşen olan **beton fiyatlarını ciddi şekilde kontrol etmeleri** veya fiyat istikrarını sağlamak adına **beton santralleri kurmaları ve var olanların sayılarını artırmaları** önemli bir çözüm yolu olabilmektedir.
- Kira fiyatlarının **denetlenmesi** ve kalıcı konutların **teslim tarihinin hızlandırılması** elzemdir.
- TOKİ konutlarının eczane, banka şubeleri, ATM'ler, kargo şubeleri, market ve mağazalar gibi yapılarla **bütünleştirilmesi** gerekmektedir.Toplu konutların hemen hemen hiçbirinde okul, dersane ve sağlık kuruluşu bulunmadığı belirtilerek, **tüm ihtiyaçlar belirlenerek bu konut projelerinin uygulamaya konulmasına acil ihtiyaç** hissedilmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi halinde **tersine göçün artması beklenmektedir.**
- Geçici konutlarda (konteynerlarda) yaşayan çocukların eğitim süreçlerini olumsuz etkileyen ısı ve ses yalıtımı sorunları nedeniyle **kalıcı konutların teslimatının hızlandırılması** eğitim için de önem taşımaktadır.
- Malatya'nın kaybettiği nitelikli nüfusu kazanmasında ekonomik önlemler oldukça belirleyicidir.Geçmişte uygulanan **öncelikli kentler veya terörden zarar gören yerleşim yerlerine verilen teşviklerin**, başta Malatya olmak üzere depremden zarar gören diğer kentlerde de hayata geçirilmesi, **nitelikli nüfusun geri getirilmesi için önem arz etmektedir.**

Suç Oranlarında Artış: “Nasıl Bana Bir Şey Olmaz!”

Deprem sonrası suç oranlarında ciddi bir artış yaşanmıştır. Özellikle gasp ve hırsızlık gibi suçlar gündeme gelmiştir. Yerel basında iş yeri baskınları, cinayet, saldırı ve yaralama olayları ile insan kayıpları karşısında halkta tedirginlik oluşmuştur. Çevre illerden gelen yoğun ve niteliksiz göçle birlikte insanlar birbirini tanımamakta ve kendilerini güvende hissetmemektedir.Deprem öncesinde atanan mahalle bekçileri, depremle birlikte yer değiştirmiş, kaybolan mahalle ve sokaklarla hizmet alanları ortadan kalkmıştır. Bu durum, onların asayişini sağlama noktasında yeterli etkiyi oluşturamamasına neden olmuştur.

Malatya'da, diğer illerde olduğu gibi uyuşturucu madde kullanma yaşı oldukça düşmüştür. Okullarda eğitim gören çocukların uyuşturucu madde kullandığı veliler ve eğitimciler tarafından ifade edilmektedir.Suçlarla mücadele konusunda "**Nasıl bana bir şey olmaz**"veya "**Emniyete ifade verir çıkarım**" gibi anlayışın yerleşmesi suçların artmasına neden olmaktadır. Bu durum, insanların fiziksel ve ruhsal açıdan rahatsız hissetmelerine ve daha güvenli alanlara göç etmeyi çare olarak görmelerine yol açmaktadır.

Deprem sonrası Malatya'da ciddi oranda trafik kazaları yaşanmaktadır. Halkın ruhsal sorunları, mutsuzlukların artırdığı dalgınlıklar ve yol güzergâhlarının sürekli değiştirilmesi kadar, kontrol eksiklikleri de bu kazalarda etkilidir. Ayrıca, yüksek sesle müzik dinleme ve drift atma gibi halkı rahatsız eden sorunlar bulunmaktadır.

Çözüm Önerileri:

- Gasp ve hırsızlık gibi suçlarla mücadele konusunda daha sıkı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Kolluk kuvvetlerinin denetimlerini artırması beklenmektedir.
- Mahalle bekçilerinin tekrar hizmet alanlarına yönlendirilmesine acil ihtiyaç bulunmaktadır.
- Uyuşturucu madde kullanımıyla mücadele için servis saatlerinde servis araçları ve okul çevresinde ciddi ve sürekli kontroller yapılmalıdır.
- Trafik polislerinin belirli bölgeler dışında anlık kontrollerini yapmaları, trafiğe uygun olmayan vasıtaların kaza yapmasını engelleme noktasında fayda sağlayacaktır. Halkı rahatsız eden yüksek sesle müzik dinleme, drift atma gibi birçok sorunun önüne geçmek, bu kontrollerin sürekli ve sıkı bir şekilde yapılmasıyla mümkün olabilecektir.